

СПОРТИВНИЙ КОНТЕНТ НА УКРАЇНСЬКОМУ ТЕЛЕБАЧЕННІ

У статті проаналізовано особливості спортивного контенту на українському телебаченні. Розглянуто відмінності спортивного контенту залежно від спеціалізації телеканалу.

Ключові слова: *медіа, спорт, телебачення, спортивні програми.*

I. Вступ

Телебачення є найбільш популярним і затребуваним ЗМІ. Не випадково його вважають основним джерелом інформації й називають "вікном у світ" [4, с. 123]. Трансляції спортивних програм займають значне місце в програмах телебачення. Існують телеканали, що спеціалізуються саме на демонстрації спорту. "Спортивне телебачення, – вважає відомий соціолог Є. Прохоров, – один з найстаріших і затребуваних жанрів мовлення. Як тільки з'явилася можливість прямого ефіру, трансляції найважливіших спортивних подій зайняли міцне місце на блакитних екранах" [1, с. 112]. Переважають при цьому трансляції спортивних ігор. Тут на першому місці стоїть футбол, за яким ідуть хокей, баскетбол, теніс. Передачі про футбол не обмежуються трансляцією репортажів – тури коментують, обирають найкращого гравця туру, багаторазово прокручують найкрасивіший гол.

Мас-медіа, насамперед телебачення, активно беруть участь у комерціалізації спорту: сезонні ігри та чемпіонати, стадіони, трибуни й самі учасники, ефірний час і друковані площі, задіяні у висвітленні змагань, бізнесмени розглядають як місце для розміщення реклами, яку бачить величезна аудиторія. І хоча змагальний дух спорту зберігається (бо саме це забезпечує його популярність), у дослідженнях останніх років усе частіше трапляється думка про те, що спорт став важливою галуззю економіки. Зокрема, О. Починкін зазначає: "Комерційна сторона спорту в першу чергу повинна впливати на підвищення видовищності змагань, створення інтриги та ажіотажу навколо спортивних подій. Все це потрапляє в поле зору ЗМІ, оскільки вони і заробляють на цьому ажіотажі, і популяризують спорт" [2].

ЗМІ відіграють вагомий роль у спортивному дискурсі, а саме: забезпечують спортивну комунікацію, надаючи можливість глядачам або читачам спостерігати, співпереживати ї, нарешті, стати свідками спортивних подій.

II. Постановка завдання

Метою статті є спроба проаналізувати, як висвітлюють спортивні події на українському

телебаченні; виявити відмінності спортивного контенту різних телеканалів.

III. Результати

За останнє десятиліття спорт, особливо футбол, у нашій країні став надзвичайно популярним. Сьогодні це нагадує радянські часи, коли на іграх вищої ліги глядачів було більше, ніж місць на трибунах. Зараз, звичайно, з відвідуваністю на стадіонах далеко не все так добре, але це багато в чому пов'язано з тим, що абсолютно кожен матч української прем'єр-ліги безпосередньо транслюється по телебаченню, і багато вболівальників не бачать причин, з яких вони повинні відправлятися на стадіон (де не завжди безпечно, між іншим). Саме за останні п'ять-десять років на екранах наших телевізорів з'явилися найпопулярніші на сьогодні футбольні аналітичні програми й ток-шоу.

В Україні сучасний спортивний контент представлений на багатьох каналах – як загальнонаціональних, так і регіональних, а також на спеціалізованих спортивних телеканалах. Однак існує відмінність між переглядом матчів на безкоштовному й спеціалізованому каналах: по-перше, на останньому і спектр турнірів, і обсяг матчів незрівнянно ширше. По-друге, ефірне ТБ найчастіше показує матчі лише від стартового до фінального свистка (наприклад, канал "2+2"), тоді як спеціалізовані канали роблять своєрідні шоу – передматчеві та післяматчеві програми, показують кращі моменти гри, здійснюють додаткові зйомки того, що відбувається до та після поєдинку. Схожі передачі існують і на місцевих телеканалах, присвячені вони, передусім, локальним спортивним подіям і досягненням місцевих спортсменів. Ці програми менш популярні, але теж мають свою аудиторію.

Найкращими спортивними шоу країни є "Про Футбол" ("2+2") та "Великий футбол" (ТРК "Україна").

"Про футбол" – одне з перших футбольних ток-шоу в нашій країні. Програма виходить з 30 серпня 2010 р. на каналі "2+2" і висвітлює футбольні новини в Україні та частково за її межами. "Про футбол" з'являється в ефірі щонеділі о 21:30 і підбиває підсумки футбольного тижня; тоді ж відбувається обговорення найгостріших моментів

матчів, даються прогнози на майбутнє і проводяться дискусії висококваліфікованих експертів. Ведучий у студії разом з гостями-експертами обговорює актуальні питання футбольного життя. Журналісти програми готують авторські матеріали, які орієнтовані на ексклюзивність. До розмови в студії приєднуються футболісти й тренери. Дискусію експертів доповнюють коментарі глядачів, отримані через Інтернет [3]. Після матчів Єврокубків, які транслюються на телеканалі "2+2", програма виходить в ефір близько опівночі під назвою "Про Лігу Чемпіонів УЄФА" та "Про Лігу Європи УЄФА", і в ній розбирають матчі певного ігрового дня.

В ефірі завжди присутні три експерти, щоправда, не завжди вони об'єктивні, і не завжди вони експерти. Згадати лише, як в ефірі Олег Орехов (екс-арбітр УЄФА), коментуючи ситуацію з непризначення пенальті у ворота "Шахтаря" в матчі з "Карпатами", коли Олександр Кучер зупинив простріл у штрафну своєю лівою рукою, а потім ще й обійняв м'яч правою, сказав, що це нібито був момент на розсуд судді, тобто 50 на 50. Проте це була помилка арбітра. Саме ж тощо стало значно краще, коли змінилися ведучі (Ігор Циганик виглядає на порядок краще від попереднього дуету). Загалом майбутнє програми бачиться досить перспективним, хоча теми для обговорень можна підбирати й гостріші, ніж просто аналіз спірних моментів останнього туру чемпіонату.

Програма "Великий футбол" власного виробництва телеканалу "Україна" виходить у прямому ефірі щонеділі о 23:00. Її незмінним ведучим залишається Олександр Денисов. Ток-шоу готували спеціально до Євро-2012. До студії програми приходили кращі футбольні експерти, чия думка є авторитетною для більшості вболівальників, – спортивний коментатор Юрій Розанов і тренер Ігор Гамула, запрошували українських та світових зірок футболу. Але із закінченням турніру та поновленням європейських клубних чемпіонатів дещо змінився формат шоу. Тепер разом з О. Денисовим у кадрі ми бачимо коментатора Віктора Вацка та експерта Віктора Леоненка. Щонеділі в студії обговорюють найактуальніші та найяскравіші футбольні події минулого тижня.

Найпопулярнішими саме спортивними каналами в нашій країні є канали медіахолдингу "Медіа Група Україна" "Футбол-1" і "Футбол-2". До кінця листопада 2013 р. ці телеканали мали назви "Футбол" і "Футбол+" відповідно. Із січня 2014 р. змінилися умови дистрибуції каналів для кабельних і супутникових операторів, що стало причиною нового стратегічного позиціонування, брендингу й назв каналів. Кожен з них став доступний в SD і HD версіях. Графічне оформлення ефіру стало єдиним, рівнозначним; є і

програмування телеканалів: матчі всіх чемпіонатів та присвячені їм програми тепер розділені в паритетному співвідношенні.

Телеканал "Футбол-1" в ефірі з листопада 2008 р., і це перший спеціалізований телеканал в Україні, присвячений виключно футболу. Особливу увагу тут приділено футбольним грандам. Матеріали, що отримуються безпосередньо від клубних каналів, адаптовані для українського глядача. Першою прямою трансляцією став матч чемпіонату Франції між командами "Гавр" і ПСЖ, а найпершою трансляцією стала зустріч між збірними України й Білорусі (відбірковий матч до ЧС-2010, який раніше транслювали на каналі "Україна"). Телеканал "Футбол-1" транслює матчі європейських збірних (відбір на ЧС-2014, а також Євро-2013 (U-21)). Крім того, канал є офіційним транслятором української прем'єр-ліги і кубка України. На телеканалі "Футбол-1" можна побачити більшість матчів прем'єр-ліги України у прямій трансляції, топ-матчі європейських чемпіонатів – Іспанії, Італії, Англії, Німеччини, Франції. Важливе місце в сітці займають програми власного виробництва. "Європейський вікенд" і "Футбол News" – регулярні випуски новин, які висвітлюють актуальні футбольні події, останні результати, трансфери гравців. Улітку 2014 р. "Футбол-1" став офіційним транслятором Чемпіонату світу ФІФА у Бразилії. Журналістами телеканалу було впроваджено ряд проектів, присвячених цій події. Висвітлення чемпіонату світу не обмежувалося прямими трансляціями ігор, було показане й те, що відбувалося навколо матчів, в аналітичних програмах і передачах, присвячених футболу. На цьому турнірі матчів було набагато більше, ніж на чемпіонаті Європи 2012 р.

З осені минулого року матчі національної збірної України з футболу були показані на каналах "Футбол" у повному обсязі. Для футбольних каналів первинним завданням є показ гри збірної не лише як матчу, але і як події, яка цікавить усіх без винятки уболівальників. Спеціально для футбольної збірної України було створено окремий цикл програм, що розповідають про життя команди, як на полі, так і поза його межами.

В ефірі каналу велику увагу приділяють не лише подіям на полі, а й тому, що відбувається за межами футбольних арен. Окрім футбольних трансляцій, увазі телеглядачів, які цікавляться усім, що пов'язано з футболом, пропонують власні інформаційно-аналітичні телепрограми каналу "Футбол". Це, скажімо, "Ніч Ліги чемпіонів", авторська програма "Моя гра", огляди різних чемпіонатів та інші документальні футбольні телепередачі. Студійна програма "Футбол Live" дає можливість уболівальникам розібратися в усіх тонкощах матчів, що транслюються в

ефірі каналу “Футбол”. У студії ведучий та відомі футбольні експерти аналізують зіграні поєдинки, обговорюють тактичні схеми та результати, роблять свої прогнози на майбутнє. Використовують прямі включення з місць проведення матчів, ексклюзивні інтерв'ю тренерів, гравців і функціонерів напередодні та після матчів.

Час виходу: перед трансляціями матчів УПЛ та першої ліги чемпіонату України, які транслюються на телеканалі “Футбол”. Ведучі: Андрій Малиновський, Сергій Панасюк, Іван Гресько.

Як уже було зазначено вище, канал “Футбол” входить до медіахолдингу “Медіа група Україна”, усім статутним капіталом якого володіє “Систем Кепітал Менеджмент”. Тобто подальший розвиток цього телеканалу є зоною підвищеного інтересу акціонерів компанії. “Медіа Група Україна” вкладає кошти в програмне забезпечення, дає можливість робітникам каналу працювати за допомогою сучасної техніки, просуває й розвиває бренд телеканалу “Футбол”. Також є зацікавленість і в професійному зростанні співробітників телеканалу. Слоганом каналу є фраза “Футбол більше, ніж гра”.

Причиною створення другого телеканалу, що входить до об'єднання каналів “Футбол” під назвою “Футбол-2”, стала необхідність у показі більшої кількості матчів у прямому ефірі й виникнення нових аналітичних і розважальних програм. Телеканал “Футбол-2” почав мовлення 1 березня 2011 р. і став першим спортивним HD-каналом в Україні. У липні 2012 р. українські глядачі отримали можливість дивитися світовий футбол у надчіткому зображенні. Сама ж гра представлена тут у повному спектрі: Ліга чемпіонів УЄФА й Ліга Європи, матчі європейських чемпіонатів, а також південноамериканські чемпіонати Бразилії й Аргентини.

Бренди телеканалів “Футбол-1” і “Футбол-2” уже добре відомі глядачам. Менеджмент “Медіа Групи Україна” докладає великих зусиль до їх розвитку з урахуванням бізнес-плану. Наразі працівники телеканалів уже впровадили певні зміни у висвітлення спортивних подій, і, як можна побачити з високих рейтингів каналу, глядач добре сприймає ці інновації. На каналі є все те, що відбувається за лаштунками футболу, – дискусії, події, ексклюзивна інформація про подробиці життя, освіти, перспективи. Футбол на цих телеканалах позиціонується не як спорт вищих досягнень, а як захоплення та пристрасть.

Якісна трансляція також є важливим критерієм для футбольного вболівальника та взагалі основною характеристикою при виборі каналу для перегляду того чи іншого матчу: “Раніше про таке можна було тільки мріяти. Хоча тепер наші глядачі вже звикли, що на каналах “Футбол 1”/“Футбол 2” можна

подивитися все. Ще шість років тому футбольного телебачення в Україні не було як такого” [5]. Необхідно враховувати й насиченість спортивною тематикою самого каналу впродовж як дня, так і тижня. Необхідно ще відзначити й те, що у структурі каналу “Футбол” зібрані професіонали, які роблять програму каналу цікавою, насиченою спортивними подіями, а передусім – найпопулярнішим видом спорту. Враховуючи всі ці показники, канал “Футбол” лідирує серед українських уболівальників. Крім того, після трансляцій у глядача є можливість подивитися короткі аналізи матчів, коментарі гравців, професійні висновки експертів. Усе це надає можливість уболівальнику краще зрозуміти саму структуру футболу – як на елементарному рівні, так і на складному. Також можна підписатися на новини цього телеканалу, що робить доступним для кожного користувача соціальними мережами архіву й футбольних новин в онлайн-режимі. Тож “Футбол” є тематичним, спеціалізованим телеканалом. Також, на наш погляд, зручним у ньому є те, що тут постійно є телепередачі, присвячені європейським футбольним першостям. Таким чином, завдяки каналу “Футбол” можна бути в курсі усіх подій, які відбувалися в тому чи іншому матчі.

IV. Висновки

Підбиваючи підсумки дослідження, зазначимо, що ЗМІ посідають міцне місце в системі спортивної комунікації. Крім того, завдяки високій довірі з боку аудиторії й більш позитивному сприйняттю реклами вони є одним з найбільш ефективних інструментів популяризації спорту.

Як бачимо, діяльність української спортивної тележурналістики в основному сконцентрована навколо футболу, тому що футбольна тематика в українській аудиторії має велику популярність, і з часом вона збільшується. На телебаченні ми вже маємо два телеканали, повністю присвячені футболу, а також декілька аналітичних програм, які досить якісно виконують свою справу, чим і приваблюють телеглядачів, адже в Україні футбол – це вже давно більше, ніж гра. І, незважаючи на постійне зростання ролі електронних медіа, спортивне телебачення продовжує привертати увагу величезної кількості глядачів.

Специфіка спортивного контенту на українському телебаченні, на нашу думку, потребує ретельного вивчення з метою пошуку шляхів подальшого розвитку і його взаємодії з аудиторією.

Список використаної літератури

1. Починкин А. В. Потенциальное развитие спорта в условиях коммерциализации [Электронный ресурс] / А. В. Починкин. – Режим доступа: <http://federalbook.ru/files/>

- SPORT/soderganie/Tom%202/potencial%20sporta.pdf.
2. Прохоров Е. П. Журналистика, государство, общество : учебник / Е. П. Прохоров. – Москва : РИП Холдинг, 1996. – 340 с.
 3. Усик В. Спортивна журналістика: Україна vs Росія. Частина друга. Футбольні програми [Електронний ресурс] / В. Усик. – Режим доступу: <http://www.ukrainefootball.net/stati/sportivna-jurnalstika-ukrana-vs-rosya-chastina-druga-futboln-programi.html>.
 4. Юровский О. Телевидение – поиски и решения : учеб. пособ. / О. Юровский. – Москва : Искусство, 1975. – 289 с.
 5. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://football.sport.ua/news/252376>.

Стаття надійшла до редакції 16.02.2015

Гусев А. В. Спортивный контент на украинском телевидении

В статье анализируются особенности спортивного контента на украинском телевидении. Рассматриваются отличия спортивного контента в зависимости от специализации телеканала.

Ключевые слова: *медиа, спорт, телевидение, спортивные программы.*

Gusev A. Sports Content in Ukrainian TV

Sport TV was a difficult way before found a significant ideological, social and cultural niche in society. It took decades to science and technology have created an opportunity for the dream of video images from a distance. Television is the most popular and popular media. Broadcast sports occupy a significant place in television programs. There are channels that specialize in demonstration sport. Dominate with the broadcasting of sports games. Here the first place is football, followed by hockey, basketball, tennis. Transfers of football are not limited to broadcast reports, commented tours. Select the best player of the tour, repeatedly scrolled beautiful home.

Sports Journalism is now an independent and highly dynamic institution in the system of communication processes in Ukraine. It is associated with strong cultural and entertainment industry, which dictates its terms to journalists, as under the influence of huge financial flows circulating through advertising and PR. As you can see, the activities of the national sports television journalism is mostly concentrated around football because football theme in Ukrainian audience is very popular, and it increases with time. On television we have two channels devoted entirely to football, and some analytical applications that quite efficiently perform their job, and this attracts viewers, because in Ukraine football – it has long been more than a game. Sport has always been a part of state policy. TV broadcast turned major sports events into an effective means of educating patriotism.

Key words: *media, sports, TV, sports programs.*